

"ГОТОВНІСТЬ ДИТИНИ ДО НУШ: ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ!"

Вступ дитини до школи завжди є переломним моментом у її житті, незалежно від того, в якому віці вона приходить у перший клас: у шість чи в сім років. Про що насамперед мають пам'ятати батьки майбутнього першокласника? На що бажано звернути їхню увагу під час підготовки дитини до школи?

Нова українська школа (НУШ) презентувала вимоги до взаємин «учні — батьки — вчителі — школа». Пріоритетами в них є педагогіка партнерства, нові підходи до навчання учнів, формування в них ключових компетенцій тощо. Педагоги-дошкільники також мають переосмислити свої підходи до підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі. Насамперед продумати роботу з батьками.

Погляди батьків щодо підготовки дитини до школи різноманітні. Одні вважають, що готувати дитину до школи потрібно. Йдучи до школи, вона має вміти читати, писати та рахувати. Інші наголошують, що поспішати не варто — дитина сама все надолужить. Як відшукати «золоту середину»: підготувати дитину до школи і водночас не відбити в неї бажання вчитися? Та й невже настільки важливо, щоб дитина, йдучи до школи, вже вміла читати та рахувати?

Одне з найголовніших питань у роботі закладу дошкільної освіти — психолого-педагогічна просвіта батьків — набуває особливого значення під час роботи з батьками дітей старшого дошкільного віку. Завданням педагогів є формувати відповідний рівень психолого-педагогічної грамотності батьків щодо вікових особливостей розвитку старшого дошкільника та молодшого школяра, а також у формуванні в них уміння налагоджувати партнерську взаємодію з дитиною — майбутнім першокласником.

Одним із багатьох варіантів та форм проведення такої роботи може бути практикум для батьків дітей старшої групи. Матеріали для проведення такого практикуму подано в Додатку 1.

Фізичний розвиток дитини як запорука її успішного навчання

Щоб успішно вчитися, дитині потрібні сили, вона має бути фізично готовою щодня нести ранець чи портфель, сидіти протягом 30-35 хв на уроці, правильно тримати ручку, писати впродовж тривалого часу тощо.

І педагоги, і батьки часто недооцінюють роль сформованості навичок здорового способу життя — фізичний аспект розвитку дитини. Фахівці стверджують, що саме фізичний розвиток є запорукою успішного навчання дитини в школі. Фізична готовність, відповідний стан здоров'я дитини — це одна з основних передумов її успішного навчання в школі.

Не можна забувати і про біологічну зрілість — досягнутий рівень дозрівання організму дитини. Біологічно зрілій дитині легше впоратися з фізичними та розумовими навантаженнями, адаптуватися до нових умов, оскільки вона менш вразлива до стресу, збудників дитячих інфекційних хвороб. Бажано також приділити увагу антропометричним показникам дитини (вага, зріст, зміна молочних зубів на постійні тощо).

Психологічна готовність дитини

Важливою складовою готовності дитини до школи є її психологічна готовність. Існують різні думки фахівців щодо структури психологічної готовності, однак здебільшого виокремлюють такі її компоненти:

- *соціальний;*
- *емоційно-вольовий;*
- *інтелектуальний;*
- *мотиваційний.*

Дитина має розуміти, що в школу вона йде не лише гратися з друзями, а й одержувати нові знання та вміння. Проте навчатися вона буде не сама. У класі здебільшого навчаються близько тридцяти учнів, тож дитина має вміти спілкуватися та працювати в групі.

Тож у дитини до початку навчання у школі бажано сформувати:

- *адекватну самооцінку;*
- *потребу в спілкуванні з іншими;*
- *уміння приймати інтереси групи дітей;*
- *уміння налагоджувати взаємини з однолітками та дорослими.*

Варто виховувати в дитини не лише лідерські якості та навички, а й уміння за потреби поступатися. Дитина має бути терплячою до інших.

Психологічна готовність дитини до школи передбачає розвиток її емоційно-вольової сфери, показники якої свідчать про сформованість

відповідного компонента психологічної готовності до навчання в школі. Йдеться зокрема про такі показники, як:

- *упевненість у собі;*
- *переважання позитивного настрою;*
- *прагнення стримувати негативні емоції;*
- *уміння керувати своєю поведінкою;*
- *розвиток емоційної стійкості;*
- *довільність пізнавальних процесів, зокрема сприймання, мислення, пам'яті, а також уваги;*
- *довільність поведінки — здатність робити не лише те, що цікаво, а й те, що потрібно, доводити розпочату справу до кінця.*

Бажано вчити дитину виражати свої думки, емоції та бажання, «читати» емоції та настрої інших, прагнути враховувати це під час взаємодії.

Про сформованість **інтелектуального компонента психологічної готовності дитини** до школи свідчить:

- розвинуте сприймання;
- стійка пізнавальна увага;
- розвинуті мислення та мисленнєві операції — проявляється у здатності виокремлювати та розуміти важливі ознаки та зв'язки між предметами;
- здатність відтворювати зразок;
- оволодіння усним мовленням;
- розвиток дрібної моторики, зорової координації;
- розвиток здатності до навчання.

Важливо не перевантажувати дитину інформацією, яку вона через свої вікові особливості ще не може повністю сприйняти. Бажано подавати знання дозовано. Інформація має відповідати віковим інтересам дитини. Одне з основних завдань формування інтелектуального компоненту психологічної готовності дитини до навчання в школі — навчити її слухати та переказувати почуте, відповідати на запитання відповідно до теми. Дорослий, навчаючи дитину, має бути для неї мудрим учителем, наставником, другом.

Мотиваційний компонент психологічної готовності дитини до школи відображає її бажання чи небажання вчитися. Цей компонент є визначальним у структурі психологічної готовності дитини до навчання в школі, бо від нього залежить входження дитини в нову для неї діяльність, яка відрізняється від

ігрової обов'язковістю, інтелектуальним навантаженням, необхідністю долати труднощі тощо.

Виокремлюють такі мотиви навчання:

- внутрішні (пізнавальні) — характеризуються потребою в інтелектуальній активності, пізнавальним інтересом;
- зовнішні (соціальні) — виявляються в бажанні дитини займатися суспільно значущою діяльністю, в авторитетному ставленні до вчителя.

Мотиви навчання формують внутрішню позицію школяра, яка є одним з основних показників психологічної готовності дитини до навчання.

Завдання батьків

Не кожна дитина може успішно навчатися в школі. Шлях розвитку кожної дитини індивідуальний. Насамперед батькам важливо усвідомити, що не потрібно заздалегідь виконувати програму першого класу.

Під час підготовки дитини до школи бажано забезпечити умови для її загального розвитку, зокрема:

- дбати про фізичне здоров'я дитини;
- збагачувати життєвий досвід дитини;
- закріплювати побутові навички та розширювати межі самообслуговування і самостійності дитини;
- розвивати мовлення дитини;
- навчати дитину спостерігати, думати, осмислювати побачене та почуте;
- учити дитину висловлювати свою думку та поважати думку інших;
- поступово формувати зацікавленість до навчання і позитивне ставлення до школи.

Варто пам'ятати, що дитина не народжується школярем, готовність до школи — це комплекс здібностей, які піддаються корекції. Процес формування цих здібностей потребує дбайливого ставлення дорослих до дитини, і насамперед батьків. А виховувати дитину — це мистецтво, адже процес виховання — це безперервна робота серця, розуму та волі батьків.

